

A vadászat aktuális jogkérdései

a Miskolci Egyetem Állam-és Jogtudományi Kara fennállásának 30. évfordulója alkalmából a Civilisztikai Tudományok Intézete által megrendezett konferencián, 2012. június 14-én elhangzott előadások alapján készült tanulmányok gyűjteménye

Kiadó:
Novotni Alapítvány
a Magánjog Fejlesztéséért

Miskolc
2012.

Vadászati szakkifejezések lektora:

Bótáné Batta Olga

a B-A-Z Megyei Vadászkamara elnökségi tagja,
a Diana Vadászölgyklub alelnöke

Szerkesztő:

Dr. Pusztahelyi Réka egyetemi adjunktus
Polgári Jogi Intézeti Tanszék

Kézirat lezárva: 2012. augusztus

© Novotni Alapítvány, 2012.

A kiadásért felelős: **Dr. Bíró György**

ISSN 2061-2532

A kiadásban közreműködött:

LÍCIUM-Art

Könyvkiadó- és Kereskedelmi Kft.

Felelős vezető: **Ujvári Béla**

Felelős szerkesztő: **Szabó Tünde**

Tartalomjegyzék

ELŐSZÓ	5
Dr. Székely István Az orvvadászat hatásai és jogi szabályozásának problematikája	7
Wallendums Péter A vadászati etika szabályozásának aktuális kérdései	17
Dr. Olajos István PhD. A mezőgazdaság és a vadászat egyéb kárai Vadászati kár és a vadban okozott kár	29
Dr. Barta Judit PhD. Vadászatra jogosult felelőssége a vad által erdő és mezőgazdálkodáson kívül okozott károkért, különös tekintettel az ún. vadütközéses esetekre	39
Dr. Leszkoven László PhD. A vadászati jog, mint vagyoni értékű jog – polgári jogi megközelítésben.....	57
Dr. Nyitrai Péter PhD. A fegyvertartás és a fegyverhasználat szabályainak változásai	67
Dr. Kormos Erzsébet PhD Az ügyészség törvényességi ellenőrzési jogköre a vadásztársaságok, mint egyesületek felett.....	77
Dr. Kiss István Vadásztársaságok, mint egyesületek felszámolásának szabályozása, felelősségi kérdések	89

Vadászatra jogosult felelőssége a vad által erdő és mezőgazdálkodáson kívül okozott károkért, különös tekintettel az ún. vadütközéses esetekre

Jelen tanulmány a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának 30. évfordulója alkalmából megrendezésre került „*A vadászat aktuális jogkérdései*” c. konferencián elhangzott előadás írott változata, melynek aktualitást ad az új Ptk. tervezetének hamarosan sorra kerülő országgyűlési vitája. A tanulmány ehhez is adalékot kíván nyújtani azzal, hogy végigkíséri a címben jelzett felelősség kodifikációs és joggyakorlati fejlődését, kitekint a mértékadó külföldi jogi példákra, elemzi a közreadott szövegtervezet vonatkozó rendelkezéseit, s levonja mindezek konzekvenciáit.¹

1. A felelősség fő jellemvonásai és történeti előzményei

A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. tv. (Vtv.) V. fejezete: „Felelősség a vadkáráért, a vadászati kárért, valamint a vad elpusztításával okozott kárért” foglalkozik a vadak által okozott károkkal. A törvény a vadak által okozott károkért való felelősséget két területre osztja; egyrészt a mezőgazdaságban és az erdőgazdálkodásban okozott károkra, másrészt a mezőgazdaságon és erdőgazdálkodáson kívül okozott károkra. Az első területtel csak annyiban foglalkozunk, amennyiben a választott téma kifejtése igényli.

* Dr. Barta Judit tanszékvezető egyetemi docens, ME-ÁJK Kereskedelmi Jogi Intézeti Tanszék.

¹ Az említett felelősséget - leginkább annak joggyakorlatát vizsgáló - publikációk eredményeit nem szeretnénk ismételni, sem szolgálai módon átvenni, ezért a szükségszerű, vagy lényeges kérdéseknél ezekre csak utalás történik, kerülve KLÁTYIK József példáját, aki *Nemzeti kincsünk a vad...* Vadkárok, vadászati és vadban okozott károk INGA-V GSZI Kiadó Pécs 2003. c. könyvébe fejezetnyi részt emelt át *Zoltán Odón: A vadgazdálkodás és a vadászat jogi rendje* című könyvéből, KJK. Budapest, 1997.

A mezőgazdaságban és erdőgazdálkodásban okozott károkért való felelősség kizárólag a Vtv. által szabályozott alakzat.²

A kárfelelősség csak a gímszarvas, dámszarvas, őz, vaddisznó, muflon, mezei nyúl és a fácán - azaz csak a törvényben nevesített vadak – által okozott károkra terjed ki.

A mezőgazdaságban és az erdőgazdálkodásban okozott károk jogszabályi rendezésétől hosszú történeti út vezetett oda, hogy a jogalkotó a mezőgazdaságon és erdőgazdálkodáson kívül okozott károkért való felelősségre is felfigyeljen, *azt az általános magánjogi szabályokhoz képest, elkülönülten rendezze.*

A második világháborút követő államosításnak a vadászati jog és a vad is „áldozatul” esett, a jog is és a vad is az államé lett. Épp ezért, kezdetben, a vadkárokat az állam térítette meg. A szabályozás aztán szép lassan alakult abba az irányba, hogy a vadkárokat a vadászatra jogosultakra terheltek.

Erdőkről és a vadgazdálkodásról szóló 1961. évi VII. tv. (Evt.) Vadgazdálkodás és vadászat c. fejezetének 35.§ (1) bekezdése, az 1970. évi 28. tvr.-rel történő módosítást követően tartalmazott elsőként említett érdemlő szabályokat a mezőgazdaságon és erdőgazdálkodáson kívül okozott károk vonatkozásában: „A vadászatra jogosult köteles megtéríteni a szarvas, dám, vaddisznó és muflon által a mezőgazdaságban, a mezei nyúl által a gyümölcsösökben okozott kárt (a továbbiakban: vadkár), valamint *bármely hasznos vad és vaddisznó*³ által a mezőgazdaságon és az erdőgazdaságon kívül okozott kárt.”

A második fordulat alkalmazására legtöbbször, már akkor is, a vad és gépjármű ütközése miatt került sor. A vadászatra jogosult - *kimentés hiányában* - a kártérítési kötelezettség alól csak akkor mentesülhetett, ha a kárt a károsult felróható magatartása okozta (pl. vadveszélyre figyelmeztető közúti jelzés ellenére gyorshajtás, ittas vezetés, szándékosan elgázolt vad, stb.).

Ezen, a Vtv. jelenleg is hatályos szabályai enyhítettek valamelyest.

2. A hatályos szabályozás

A Vtv. 75.§ (3) bekezdése rendezi a vad által a mezőgazdálkodáson és erdőgazdálkodáson kívül másnak okozott károkért fennálló felelősséget, *a Ptk. fokozott veszéllyel járó tevékenységre vonatkozó szabályait rendelve alkalmazni.*

A jogalkalmazás során gyakorta felmerülő kérdés, hogy mely vadak által okozott károkról van szó? Ennek hátterében két tényező is áll:

Egyrészt, a törvény a mezőgazdasági és erdőgazdálkodási károk esetében korlátozza azokat a vadfajokat, amelyek károkozásáért a vadászatra jogosult felel (75.§ (1) bekezdés), lehetőséget teremtve a fals hivatkozásra azoknak, akik az egyéb vadfajok által okozott károk megtérítését le akarják rázni magukról, mint róka által megfojtott és szétmarcangolt tyúk, aranyakál által megölt bárányok⁴, fácán által betört szélvédő, stb.

Másrészt a törvény azon szóhasználata, hogy „a vad által” okozott károkat kell megtéríteni, túl általánosnak tűnik. Többen nincsenek tisztában azzal, hogy vadnak jogi értelemben a vadászható állatfajok minősülnek - tehát nem minden vadon élő állatfaj vad - csak a Vtv. által meghatározott⁵, illetve a törvény végrehajtásának szabályairól szóló 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet 1.§-ában felsorolt vadászható vadfajok.

A Vtv. 75.§ (3) bekezdése alapján tehát a kárfelelősség bármely vadfaj által okozott kárra kiterjed, viszont a vadászatra jogosult csak azt a kárt köteles megtéríteni, amelyet olyan vad okozott, aminek vadászatára ő jogosult.

Mezőgazdálkodáson és erdőgazdálkodáson kívül okozott kárnak kell tekinteni pl. az említett ragadozók által a háziállatok elpusztításával

⁴ Az aranyakál a 90'-es évektől tűnt fel újra Magyarországon, s ma már bárhol előfordulhat. Elsősorban Baranya, Somogy, Bács-Kiskun megyékben gyakoribb. Az aranyakál a vadászható fajok közé tartozik. *Heltai Miklós- Lanszki József: Az aranyakál európai és hazai elterjedése* In.: Magyar Vadászlap 2012. 03. 164. p., cikkéből kiderül, hogy az aranyakál képes birka, kecske méretű háziállatokat is zsákmányolni. 2010. őszén értesülhettünk arról, hogy aranyakál juhokat ragadott el a Somogy megyében lévő Marietta pusztán. Ez 2012. májusában megismétlődött.

⁵ Vtv. 1.§ (2) bek.: A vadgazdálkodásért felelős miniszter ... rendeletben állapítja meg a Magyarországon honos, előforduló, engedéllyel telepített, vagy átvonuló, természetvédelmi oltalom alatt nem álló nagyvadnak, illetve apróvadnak minősülő vadászható állatfajokat (a továbbiakban: *vad*).

² Vtv. 75.§ (1) bek.

³ A bármely hasznos vad kifejezés szélesebb kört jelentett, mint a hatályos Vtv., illetve Vhr. által felsorolt vadfajok, ugyanis a nem vadászható, természetvédelmi védettség alatt álló fajokat is bele kellett érteni. A kártékony vadak közül viszont csak a vaddisznó által okozott károkra terjedt ki a felelősség.

okozott károkat, személyekben okozott, illetve dolgokban okozott károkat, melyekért a vadászatra jogosult felel.

3. Vad és gépjármű ütközéséből eredő károk

A vadak által mezőgazdaságon és erdőgazdálkodáson kívül okozott károknak igen széles körét adják az ún. vad és gépjármű ütközéséből eredő károk, jelen tanulmány továbbiakban ezekre koncentrálnak.

3.1. A kártérítésre köteles személyek köre

A Vtv. 75.§ (2) bekezdése alapján a vadkár megtérítésére az a kárt okozó vad vadászatára jogosult köteles,⁶

- akinek vadászterületén a károkozás bekövetkezett,
- illetőleg⁷ akinek vadászterületéről a vad kiváltott.

A bírói jogalkalmazás során, érezhetően problémát okoz a törvényszöveg helyes alkalmazása arra vonatkozóan, hogy a kárt melyik vadászatra jogosultnak kell megtéríteni, ami elsősorban abból fakad, hogy a vadütközés vadászterületnek nem minősülő közutakon, illetve autópályákon történik, ezek rendszerint a szomszédos vadásztársaságok határát képezik, vagy a belterületen lévő műút közelében több vadászterület húzódik, lehetővé téve az „egymásra mutogatást”. Alljon itt két szemléletes példa:

a) V. Z. 2006. 05. 20-án 23 óra körüli időben gépkocsival haladt a főútvonalon P. felől Sz. irányába, amikor ütközött a forgalmi sávjában elékerülő szarvasbikával. Az állat ennek következtében az úttest bal oldali sávjába került, ahol a Sz. felől P. irányába haladó, a felperes tulajdonát képező gépkocsival is ütközött. A felperesi gépkocsiban

⁶ A törvény szövegéből az következik, hogyha olyan vadászati jogosult vadászterületén következik be a káresemény, amely a károkozó vad vadászatára nem jogosult, pl. alapvetően apróvadás területen vaddisznó okoz kárt, és az érintett vadászati jogosultnak nincs rá kilövési engedélye, akkor azt kell keresni, hogy melyik, a kárt okozó vad vadászatára jogosult vadászterületéről válthatott ki oda.

⁷ Az *illetőleg* szónak jelentősége van, a bírói gyakorlatban következetesen kialakult az az értelmezés, hogy ez sorrendiséget fejez ki. Elsődlegesen – egyéb körülményektől függetlenül – az a vadászatra jogosult felel a kárért, aki a kárt okozó vad vadászatára jogosult, és akinek területén a kár bekövetkezett. Annak a vadászatra jogosultnak a felelőssége, akinek a vadászterületéről a vad kiváltott pedig csak akkor állapítható meg, ha a károkozás nem vadászterületen következett be, vagy a károkozás helye szerinti jogosult nem vadászhatja az érintett vadat.

jelentős kár keletkezett. Az adott útszakaszon a V. Z. haladási iránya szerinti baloldalon az I. r., a jobb oldalon a II.r. alperes vadászterülete található.

Az első fokú per során nem volt megállapítható, hogy a vad melyik vadásztársaság területéről váltott ki, a bíróság a tetemet elszállító I.r. alperest marasztalta.

A másodfok szerint, az a döntő, hogy melyik vadásztársaság területéről váltott ki a vad, a szakértő szerint az I.r. alperes vadászterülete felől, ezért őt marasztalta. I. r. alperes felülvizsgálati kérelemmel élt, több szempontból vitatta a szakértő megállapítását.

Az LB ítélete szerint, ha nem állapítható meg az, hogy a vad melyik alperes vadászterületéről váltott ki, a Ptk. 344. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni, azaz az I.-II.r. alperesek felelőssége egyetemleges, I.r. alperessel szembeni igény ilyen módon is megalapozott.⁸

b) Felperes gépkocsijával V. városban közlekedett, menetiránya szerinti jobb oldalról, a sziklás partoldalról egy szarvasbika ugrott a jármű elé, mellyel összeütközött. Az elpusztult vadat a baleset helyszínéről az alperes szállította el. A baleset helyszíne V. belterületéhez tartozó iparterület.

Az elsőfokú eljárásban alperes nem vitatta, hogy a szarvasbika a vadászterületéről váltott ki, igaz ekkor még azt hitte, hogy a vele szemben támasztott keresetet a bíróság el fogja utasítani. I. fok azonban helyt adott a keresetnek. Alperes fellebbezett, II. fok elutasította a keresetet. Felperes felülvizsgálati kérelemmel élt, alperes ekkor már arra hivatkozott, hogy nem ő a kártérítésre köteles, mert bár a kárt okozó vad vadászatára jogosult, de a károkozás nem a vadászterületén következett be, a vad nem az ő vadászterületéről, hanem annak irányába és belterületről váltott ki. Hivatkozott arra is, hogy az ütközés közelében két másik vadásztársaság is működik.

Az LB az alperes magatartását „zokon véve” szokatlan indoklással marasztalta alperest. A Vtv. 9. § (2) és (3) bekezdéseiben foglaltak szerint a vadászterületen elejtett, vagy elhullott vad a vadászatra jogosult tulajdonába kerül. A vadászterületen kívül elhullott vad tulajdonosa

⁸ LB.Pfv.VI.22.166/2009/4.számú ítélet Mindenképp megjegyzést kíván, hogy egyetemleges marasztalásra akkor kerülhet sor, ha többen közösen okoznak kárt. Egy vad nem tud két vadászterületről kiváltani, kizárólag egyről, így nem lehet több károkozó, nem konzekvens az egyetemleges marasztalás. A bíróság a további bizonyítás lefolytatása helyett folyamodott - valamiért - ehhez a tételes jogilag helytelen megoldáshoz.

*pedig az a jogosult, akinek a vadászterületéről a vad oda került. Az alperes a vad tulajdonjogát nem vitatta, ezért nincs szükség annak bizonyítására, hogy a vad az alperes vadászterületéről váltott ki.*⁹

Meg kell jegyezni, hogy a Vtv. szabályait követő, következetes bírói gyakorlat az, ha nem vadászterületen következik be a káresemény - belterületen belül nincs jelentősége annak, hogy épp honnan váltott ki a vad, annak meg végképp nem, hová tartott - azt kell vizsgálni, hogy honnan, kinek a vadászterületéről kerülhetett (válthatott ki korábban) oda. Ha ez nem bizonyítható, és több, a kárt okozó vad vadászatára jogosult van, azt marasztalják, akinek területe legközelebb van a károkozás helyszínéhez.

*Előfordult olyan eset is, hogy a per során nem volt megállapítható egyértelműen a gépkocsi őzzel való ütközésének helye, így az sem, hogy a kárt okozó őz melyik vadászatra jogosult vadászterületéről válthatott ki, ezért a bíróság a keresetet elutasította.*¹⁰

3.2. Veszélyes üzemek ütközése

Vad által okozott kárfelelősségre a Ptk. veszélyes üzem működéséből eredő károkra vonatkozó szabályait kell alkalmazni, ugyanakkor a bírói gyakorlat szerint, a gépjárművek is veszélyes üzemnek minősülnek, így jogilag két veszélyes üzem ütközik.¹¹

Veszélyes üzemek ütközése esetén, egymásközi viszonyukban nem a Ptk. 345.§ (1) bekezdését, hanem egy háromlépcsős felelősségi rendszert kell alkalmazni:

1) Ptk. 346.§ (1) bekezdése a felelősség általános szabályait (Ptk. 339.§) rendeli alkalmazni, *azaz vizsgálni kell, hogy kinek a magatartása volt felróható, ki nem járt el úgy, ahogy az adott helyzetben általában elvárható.*

Felróhatóan járhat el a vadászatra jogosult, vagy a gépjárművezető (közlekedésrendészeti szabályok megszegése), de akár

⁹ BH2006. 150.

¹⁰ BH1995. 226

¹¹ Vadütközés alatt a bírói gyakorlat nem csak a fizikai értelemben vett ütközést érti, hanem minden olyan helyzetet, amikor a kár a vad közúton történő megjelenésével van összefüggésben, így az ütközés kikerülése érdekében tett manőver miatti károkat (a gépjármű árokba csúszik, másik gépjárművel ütközik, fának ütközik, stb.) is idesorolja. Pl.: Legf. Bír. Pfv. VI. 22 845/1998.

mind a kettő is. A továbbiakban, csak a vadászatra jogosult magatartásának jogilag releváns variációival foglalkozunk.

A vadászatra jogosult magatartásának azon tipikus eseteit, mikor az felróhatónak minősül, a Vhr. 58.§-a határozta meg, ezt az Alkotmánybíróság 34/2003. (VI. 19.) AB határozatával hatályon kívül helyezte,¹² a szabály azonban a joggyakorlatban továbbél.

Van egy másik esetkör is, amikor a vadászatra jogosult magatartása felróhatónak minősülhet: A Vtv. 78.§ (4) bekezdése szerint a vadászatra jogosult a kár megelőzése érdekében - *vadveszély esetén* - az út létesítőjénél, fenntartójánál *kezdemenyezheti - tehát nem köteles kezdemenyezni* - megfelelő vadvédelmi berendezések létesítését, illetve közúti jelzések elhelyezését. Amennyiben ennek költségeit vállalja, úgy a fenntartó köteles a kezdemenyezésnek helyt adni. Ha a vadászatra jogosult e lehetőséggel - *bár erre a kármegelőzés érdekében szükség lenne* - nem él, felróhatóan jár el.

De mikor is szólhatunk vadveszélyről? A KRESZ 16.§ (1) bekezdés r) pontja a veszélyt jelző táblához annyit fűz: „*szabadon élő állatok megjelenésével fokozottan számolni kell*”.

A Vtv. hatálybalépését követően, találkozhattunk olyan bírósági ítéletekkel, melyek azt a nem reális elvárást tükrözték, hogyha a vadászterületen közút halad át, akkor a közútra mindenhol ki kell helyezni a vadveszélyt jelző táblát.¹³ Ha, a veszélyt jelző tábla alatt elhelyezik a hosszúságot jelző kiegészítő táblát, tekintettel az országban lévő vadászterületek nagyságára és kiterjedésére, az utak nagy része ilyen táblákkal lenne tele. Ennek a valószínű következménye az lenne, hogy az úton közlekedők közönyössé válnának a veszélyre való figyelmeztetéssel szemben.

Az igazságszolgáltatás azóta sokat finomodott, általában szakértőt igénylő kérdésként tekintenek annak megállapítására, hogy az adott helyszín mennyire vadveszélyes, kell-e fokozottan számolni a vad megjelenésével, nincs azonban egységes mérce. A publikált bírósági ítéletekből lehet következtetéseket levonni, néhány példa:

a) *Felperes a 8. számú főúton közlekedett személygépkocsijával, amikor egy szarvasbikával ütközött. A vad ráugrott gépkocsijának tetejére.*

¹² A vadászatra jogosult felróható magatartásának minősült, ha a vadütközés közvetlenül vadászat miatt következett be, a vadászatra jogosult a közút 100 m-es körzetébe telepített és működtetett vadetetővel, szózóval, szóróval, itatóval, dagonyával, vagy művelt vadfölddel a vadat odaszoktatta.

¹³ Lásd bővebben NAGY Éva: *A vadveszélyt jelző tábla jelentősége a vad és gépjármű összeütközése esetén*. In.: Ügyvédek Lapja 3/2001. szám 45-51 pp.

Felperes a gépkocsiban keletkezett kár megtérítését kérte a vadászatra jogosulttól. A beszerzett rendőrségi iratok szerint, a perbeli néhány km-es útszakaszon, 2 éven belül 9 esetben ütközött személygépkocsi vaddal. Az igazságügyi szakértő véleménye szerint, az útszakasz vadveszélyes, indokolt lett volna a vadveszélyt jelző tábla kihelyezése. A bíróság a vadászatra jogosult azon magatartását, hogy nem kezdeményezte a vadveszélyt jelző tábla kihelyezését, felróhatóknak minősítette, és a kár megtérítésére kötelezte.¹⁴

b) Hasonló eredményre jutott a bíróság egy másik esetben, ahol a perbeli útszakaszon az egyik irányból ki volt téve a vadveszélyt jelző tábla, tehát a vadászatra jogosult az útszakaszt vadveszélyesnek ítélte meg, ugyanakkor az ellentétes irányból már nem.¹⁵

c) Olyan esetben, mikor a perbeli útszakaszon korábban soha nem történt vadütközés, a bíróság úgy ítélte meg, hogy a terület nem vadveszélyes, tábla kihelyezése indokolatlan, a vadásztársaság részéről felróhatóság nincs.¹⁶ Egy másik bíróság is hasonló álláspontra helyezkedett, annak ellenére, hogy a közúton történt vadütközés halálos kimenetelű balesetet okozott.¹⁷

d) A vadászatra jogosultat nem mentesíti, ha a vadveszélyt jelző táblát eltulajdonítják: „...az alperesi vadásztársaságnak észlelnie kellett volna, hogy a korábban kihelyezett jelzőtáblát valaki eltulajdonította és annak ismételt elhelyezését kezdeményeznie kellett volna az út fenntartójánál.” (Pfv. VI. 20 337/1999.)¹⁸

2) A második lépcsőben (Ptk. 346.§ (2) bek.) - ha károkozás egyik félnek sem felróható -, azt kell vizsgálni, kinek a tevékenysége körében bekövetkezett rendellenességre vezethető vissza a bekövetkezett kár. E tekintetben a Legfelsőbb Bíróságnak van két publikált ítélete, mely, „láthatatlan kézként” határozza meg azóta a bírósági ítélkezési gyakorlatot, és amelyet a jogirodalom többször tollára tűzött. Emiatt, az

¹⁴ BDT 28. számú jogeset (Veszprém M.-i B. I. Pf.20 667/1998/15)

¹⁵ BDT 149. 1999.

¹⁶ B-A-Z Megyei B. 2.Pf.21.430/1998/2.

¹⁷ Szegedi Ítéletábr. Pf.III.20.238/2011/6. szám

¹⁸ Forrás: GYULAFALVI Edith: Gépjárműnek vaddal történő ütközése (a bírói gyakorlat tükrében) In.: Gazdaság és Jog 2003./ 11. sz. 25. p.

eseteket nem, csak annak konklúzióit ismertetjük, ugyanis e két ítélet viszonylatában van jelentősége a többi bírósági ítéletnek.

A BH2000. 401 szám alatt nyilvánosságra hozott ítélet szerint, önmagában a vad közúton - nem gyorsforgalmi úton - való megjelenése a vadásztársaság fokozott veszéllyel járó tevékenysége körében bekövetkezett rendellenességként nem értékelhető.

Egészen más ítélkezési alpra helyezkedett a Legfelsőbb Bíróság, amikor a vaddal történő ütközés autópályán történt. A BH2000. 402 szám alatt megjelent ítélet szerint, a vadnak gyorsforgalmi utakon való hirtelen felbukkanása a vadászatra jogosult fokozott veszéllyel járó tevékenysége körében bekövetkezett rendellenességnek minősül.

Indoklasként a Legfelsőbb Bíróság azt hozta fel, hogy gyorsforgalmi utak (autópályák) esetében a járművezetőnek - a KRESZ tiltó rendelkezése folytán - gyalogos, illetve lassú jármű feltűnésével nem kell számolnia, ehhez képest a szóban forgó utakon közlekedő járművek megengedett sebessége az egyéb közutakhoz viszonyítva lényegesen magasabb. A nagyobb sebesség folytán viszont gyakran objektíve elkerülhetetlenné válik a gépjármű elé ugró vaddal való ütközés. E sajátos helyzetben a vadnak a gyorsforgalmi utakon való hirtelen felbukkanása a vadászatra jogosult fokozott veszéllyel járó tevékenysége körében bekövetkezett „rendellenességnek” minősül, a kár megtérítésére a vadászatra jogosult köteles.

Dr. Zoltán Ödön szerint nem szabad különbséget tenni a szerint, hogy a baleset autópályán, vagy közúton történt-e, ugyanis a törvény rendelkezéseiből ez még távolról sem következtethető ki.¹⁹

A Legfelsőbb Bíróság indoklásának szilárd pajzsán rést üt az a terjedő gyakorlat, hogy a vadászatra jogosultak - az autópályákhoz hasonlóan - kezdeményezik a vadveszélyt jelző táblák kihelyezését az autópályák szélére is. A veszélyre figyelmeztető tábla pedig a megengedett sebesség csökkentését követeli meg, illetve a gépjárművezetőnek számítani kell az esetleges akadály felbukkanására.

A hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak azonban más jellegű következményei is vannak:

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (Kktv.) 34. § (1) bekezdése értelmében, a közút kezelője köteles gondoskodni arról, hogy a közút a biztonságos közlekedésre alkalmas legyen.

¹⁹ ZOLTÁN Ödön: Vad és gépjármű „ütközése” folytán bekövetkezett kárért való felelősség. In.: Magyar Jog 2000. december 744. p.

A törvény 35. §-a alapján azonban, az út kezelője, ha kezelői kötelezettségét megszegi, az ebből fakadó kárért *nem fokozottan felelős, hanem a polgári jog általános szabályai szerint köteles azt megtéríteni.* Magatartásának kimentéséhez elegendő, ha bizonyítja, hogy a kezelői tevékenységét a vonatkozó jogszabályok szerint eljárva teljesítette, azaz úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A vadászatra jogosult „szinte” kimenthetetlen objektív felelősségével szemben, az autópálya kezelőjének széleskörű kimentést engedő általános szabályon alapuló felelőssége azt eredményezi, hogy az autópályákon történt vadütközések miatt bekövetkező károkat rendszerint a vadászatra jogosultak viselik.

Példaként egy jogeset:

Felperes gépkocsijával az M 5-ös autópályán 120 km/h sebességgel haladt, mikor váratlanul, az autópálya két oldalát korláttal elválasztó középső területről egy őzbak ugrott elé, az ütközést nem tudta elkerülni. Felperes kárának megfizetésére kérte egyetemlegesen kötelezni a vadászatra jogosultat és az autópálya kezelőjét.

A bíróság szerint, az autópálya üzemeltetője még díjfizetés ellenében sem vállalt objektív garanciát arra, hogy az autópályán közlekedők vaddal nem találkozhatnak, nincs arra mutató peradat, hogy a közútkezelő elmulasztotta volna a vadvédő kerítés megfelelő karbantartását.

Önmagában az a tény, hogy a megfelelően kialakított és karbantartott kerítés sem képes teljes mértékben visszatartani az autópályától a vadat, nem alapozhatja meg az autópálya üzemben tartójának a kárfelelősségét, hiszen ez akkor már nem felróhatósági, hanem objektív felelősség lenne.²⁰

A fenti judikatúra árnyékában, de egyébként is igen nehéz bizonyítani, hogy a közút kezelője a karbantartási kötelezettségét megszegte²¹, azonban a nem megfelelő vadvédelmi kerítés kihelyezése²²,

illetve annak nem megfelelő módon való telepítése²³ is megalapozhatja az autópálya kezelőjének felelősségét.

A konferencia nyitó előadását tartó Dr. Székely István ügyvéd, az OMVV és OMVK jogi képviselője, az egyik szaklapban ismertetett egy érdekes esetet, melyben az autópálya mellett a vadvédelmi kerítés kiépítésre került, de annak nyomvonalvezetése hibás volt, a vad emiatt rendszeresen bekerült az autópályára. A hibára a vadászati jogosult az autópálya üzemeltetőjének figyelmét írásban felhívta, a három évig tartó perben az végig tudomással bírt e tényről, mégsem javította ki a kerítést. Ennek ellenére, az eljáró bíróság, a vadászatra jogosultat, és az autópálya kezelőjét a vadütközés miatt bekövetkezett kárért egyetemlegesen marasztalta.²⁴

Másik unicum, a Legfelsőbb Bíróság Pfv.VI.21.487/2007/5. számú ítélete. *A bíróság a vadásztársaságot marasztalta a vadütközés során bekövetkezett károkért, az hiába hivatkozott arra, hogy az autópálya kezelője a vadvédelmi kerítést nem megfelelően létesítette. Fényképekkel és az alperesi vadásztársasággal szemben másik vadütközés miatt folyó első fokú perben készített, bíróság által kirendelt szakértői véleménnyel, egyéb eszközökkel bizonyította, hogy a vadvédelmi kerítés nem volt a földbe leásva, visszahajtva, beágyazva, ezért juthatott le egy 5-6 vaddisznóból álló konda az autópályára. Az LB mégsem foglalkozott az autópálya kezelő felelősségével, azon az alapon, hogy azt a károsult nem perelte, s nem fogadta el a hivatkozást kimentésként sem. A per során ráadásul, az első fokon indított másik eljárás befejeződött, ott a bíróság az autópályán történt vadütközéses kár megtérítésére kizárólag az autópálya kezelőjét kötelezte, mert bizonyítottnak látta, hogy a vadvédelmi kerítés nem megfelelő.*

Akad példa arra is, hogy a károsult átlátva azt, hogy az adott szituációban nagyobb az esélye kárának tényleges megtérülésére a

²⁰ EBH2002. 631, ehhez hasonló eredményre jutott a Legfelsőbb Bíróság a BH2005. 212. számú ítéletében.

²¹ Történt már baleset azért, mert a vaddisznó a drótháló alját megemelte, és az alatt átcúszva kijutott az autópályára. Az autópálya kezelője az így keletkezett „lyukat” nem javította ki.

²² Őz és vaddisznó számára alacsonyabb, gímszarvas és dámszarvas számára magasabb kerítés kihelyezése indokolt. Az oszlopok közötti távolság vaddisznós területen sűrűbb kell, hogy legyen. Vaddisznó előfordulása esetén, a kerítés alsó szélét is rögzíteni kell, különben az állat a dróthálót megemeli. Lásd erről bővebben: HELTAI Miklós – SZEMETHY László: *Tilos az átjárás* In. Magyar Vadászlap 2009. február 87-89. pp.

²³ Többször került már sor vadütközésre azért, mert a vadvédelmi kerítés nyomvonala nem volt megfelelő. Általában az autópálya kijáratoknál, illetve a csatlakozó utaknál, helytelenül, megszakad a kerítés folytonossága, ráadásul, az autópálya kezelője a vadak biztonságos átjutásáról nem gondoskodik megfelelő vadátjárók létesítésével. Pl.: M7 autópálya Ordacsehi és Balatonfenyves közötti szakaszán ugyan létesítettek vadátjárókat aluljáró formájában, azonban némelyik belmagassága nem megfelelő, emiatt a szarvasok a kerítést átugorva próbálnak átjutni a másik oldalra, ami a szarvasokkal való ütközések számának megemelkedéséhez vezetett. HELTAI – SZEMETHY: id. mű 89. p.

²⁴ SZÉKELY István: *A vadászati törvény módosításának szükségessége* 6. In.: Nimród 2009. 2. szám 14. p.

biztosabb anyagi háttérrel rendelkező autópálya kezelőtől, egyből öt perelte, és sikerrel. (A bírósági attitűd is alakul.)²⁵

Az autópályán történő vadütközésekről csendesebb vizek felé evezve, néhány esetjog erejéig, érdemes visszatérni az autópályán történő vadütközésekhez. A BH2000. 401 szám alatt publikált ítélet ugyan kimondja, hogy önmagában a vad autópályán történő megjelenése nem értékelhető rendellenességként, azonban e vonatkozásban is akadnak kivételek:

a) *Sz. Cs.-né személygépkocsival közlekedett a perbeli főúton, amelynek során váratlanul a gépjármű hátuljának ugrott egy szarvas. A károsult az ütközéssel felmerült kárának megtérítését kérte a vadászatra jogosulttól. Felróhatóság egyik fél oldalán sem történt. A vadásztársaság a BH2000. 401. LB. eseti döntés alapján kérte a kereset elutasítását.*

*Az LB mégis helyt adott a felperes kereseti kérelemnek, megállapítása szerint, a perbeli esetben a vad közúton való megjelenése olyan különleges módon történt, amely kellő alapul szolgál a vadászatra jogosult működési körén belül felmerült rendellenesség megállapításához. A káresemény szeptember 22-én, szarvasbögés idején történt, amikor az állat magatartása lényegesen megváltozik, veszélyforrásokra a szokásostól eltérően reagál. Így fordulhatott elő, hogy a szarvas a felperes gépkocsija jobb hátsó részének ugrott, akkor, amikor az előtte már elhaladt. Bíróság marasztalta a vadásztársaságot.*²⁶

b) *A felperes 2004. 03. 30-án V. város területén, egy ipari területen közlekedett, amikor a jobb oldalon lévő sziklás partoldalról egy szarvasbika ugrott a jármű elé, és ütköztek. Az ütközés a település közigazgatási belterületén történt. Alperes a BH2000/401. jogesetre hivatkozva kérte a felperesi kereseti kérelem elutasítását.*

²⁵ A felperes személygépkocsijával 2003. telén az M3-as autópályán özzel ütközött. Gépkocsiban keletkezett kárának megtérítését az alperes autópálya kezelőtől kérte arra hivatkozással, hogy nem gondoskodott a vadvédelmi kerítés megfelelő állapotban tartásáról, így jutott az őz az autópályára. Alperes arra hivatkozott, hogy az autópályán naponta többször is útellenőrzést tartott. A felperes az útellenőri jelentéssel bizonyította, hogy a vadvédelmi kerítés megrongálódott, az 2003. január 22-én lyukas volt, az alperes pedig nem bizonyította, hogy a kerítést a balesetig megjavította, mely tény alapján a bíróság marasztalta alperest. BH2010. 7.

²⁶ BH2003. 237

*LB a felperes kereseti kérelemnek adott helyt, azzal az indokkal, hogy a baleset helyszíne ipari terület, illetve a mellette lévő két-három sor fenyő nem élettere a szarvasnak, ott a vad nem szokásosan tartózkodik. Ebből következően a település közigazgatási belterületén a szarvas megjelenése, a magas partfalról történő leugrása a közútra rendellenes, mely az alperes működése körében bekövetkezett rendellenességnek tekinthető.*²⁷

c) Egy nemrégiben megjelent jogeset bizonyítja, hogy a bíróság is „résen van” és hiába a felperesek – valószínűleg az előző két bemutatott jogeset ismeretében történt – hivatkozása, miszerint a vaddisznó, amivel a közúton ütköztek, a bűgási időszak miatt a szokásostól eltérően viselkedett, az út felé sebesen szaladt és az utat szegélyező szalagkorláton „átugrott”, a bíróság mégsem tartotta a keresetet megalapozottnak.²⁸

3) A harmadik lépcsőre (Ptk. 346.§ (3) bek.) akkor teheti a jogalkalmazó a lábát, ha a kárt mindkét fél tevékenysége körében bekövetkezett rendellenesség okozta, továbbá ha ilyen rendellenesség egyik félnél sem állapítható meg, ekkor kárát mindegyik fél maga viseli.

4. Az osztrák és német szabályozás, illetve annak joggyakorlata

Ahhoz, hogy a témát érintő, hatályos hazai jogi szabályozás és bírói gyakorlat objektívebb értékeléséhez közelebb jussunk, érdemes kitekinteni olyan országokba, amelyek a magánjogi jogalkotás során többször adtak követendő példát hazánknak, illetve, amelyekben a vadászati jog szabályozása töretlen szemléletű volt az elmúlt kétszáz év során.

Mindkét országban a vad gazdátlan dolog (herrenlose Sache).²⁹ Mindkét országban kétszintű a vadászati jog szabályozása, egy keretjellel, országosan érvényesülő törvény mellett, számos tartományi törvény él. Mindegyikben közös azonban, hogy csak a

²⁷ BH2006. 150

²⁸ Pfv.VI.20.930/2010/7. Megjelent: BH2012. 13. Az eset személyes vonatkozása, hogy az alperes vadászatra jogosultat dr. Gremesberger Gábor ügyvéd képviselte, aki vendége volt a konferenciának, és akinek a vadászati jogi speciálkollégium miskolci hallgatói két páratlan tanulmányút megszervezését köszönhetik.

²⁹ Az első elképzelés szerint, a Vtv.-ben is így lett volna, de az 1957. évi 43 tvr. vadat az állam tulajdonába helyezte, amit a Ptk. 128.§ (2) bekezdése is átvett, s melynek kikezdetlennek szánt területén nem akart karcot ejteni a jogalkotó.

mezőgazdaságban, erdőgazdálkodásban okozott vadkárokért való felelősséget szabályozzák, a vad által ezen a körön kívül okozott károkért való felelősségre, nincs külön jogi formula, e körben az általános magánjogi szabályok érvényesülnek.³⁰

A vadászatra jogosult - vonatkozó speciális szabályozás hiányában - nem felel a vad és gépjármű ütközése során keletkezett károkért. Az általános szabályok szerint felelnek viszont azok, akiknek vétkes magatartása vezetett ahhoz, hogy a vad közútra kerüljön, és ott gépjárművel ütközzön.³¹ Rosszul szervezett vadászat, pl. Treibjagden (hajtóvadászat) miatt, vagy valamely vadász fegyelmezetlen magatartása miatt, a megriadt vad, vagy sebzett vad az útestre kerül.

Németországban évente kb. 260.000 vadütközés történik, ebből 2-3 ezer közötti jár személyi sérüléssel, amiből átlag 20-30 halálos baleset.³² „Jedes fünfte Reh wird nicht von einem Jäger erlegt, sondern stirbt bei einem Verkehrsunfall.”³³ A vadütközéses károkat - felelősségre vonható személy hiányában - mind a német, mind az osztrák autósok maguk viselik, e kockázat kivédésére vagyonszociális (casco) szerződés köthetnek, ez nem kötelező.³⁵ Németországban a biztosítók évente közel 530 millió eurót fizetnek a vadütközéses károkra.

A magánerdő és állami erdő területén átvezető utak esetében, a vadászatra jogosultnak kell a vadveszélyt jelző tábla kihelyezéséről gondoskodnia. Ennek hiánya azonban nem vezet feltétlenül a jogosult felelősségre vonására.³⁶

³⁰ Németországban Bundesjagdgesetz, Ausztriában Landesjagdgesetz, mint országos és az egyes tartományi vadászati törvények.

³¹ Rosszul szervezett vadászat, pl. Treibjagden (hajtóvadászat) miatt, vagy valamely vadász fegyelmezetlen magatartása miatt, a megriadt vad, vagy sebzett vad az útestre kerül.

³² http://www.jagdnetz.de/news?meta_id=2530

³³ Minden ötödik őz, nem vadász zsákmánya lesz, hanem közlekedési baleset során pusztul el.

³⁴ Forrás: http://www.schleswig-holstein.de/LBVSH/DE/DownloadPDF/wild4__blob=publicationFile.pdf

³⁵ A teljes biztosítási fedezetet az ún. „vollcasco” vagyonszociális nyújtja. Az ún. „teilcasco” nem fedezi a szárnyas vadak által okozott károkat, illetve a vadütközés elkerülése miatti manőver következtében, a gépjárműben keletkezett károkat, fának ütközés, árokba borulás, stb., kivéve az autómentés költségeit. Kivétel, ha hitel érdemlően bizonyítható, hogy bár a gépjármű nem ütközött vaddal, de a kár az ezt elkerülő manőver miatt következett be. Pl.: Oberlandesgericht Koblenz, 10 U 1415/05 ítélet.

³⁶ Landgericht Coburg: amennyiben valaki egy erdő területén közlekedik, a vadak átváltásával számolnia kell, akkor is, ha nincs vadveszélyt jelző tábla, a vaddal történő

A közutak közlekedési biztonságaért az érintett szövetségi tartomány a felelős, a vadveszélyt jelző tábla kihelyezése az ő kötelezettsége.

Rögzült bírói gyakorlata van annak, hogy a vadveszélyt jelző tábla kihelyezése milyen esetben indokolt.³⁷

Az utakon történő nagyszámú baleset ellenére, a károsultak segítségére nem a bírói gyakorlat siet, hanem az autóvezetők gyakori tájékoztatásával igyekeznek a káresetek számát csökkenteni. A közutak biztonságának fenntartása és a vadveszélyt jelző tábla kihelyezése a közutat fenntartó tartomány felelőssége, amit nem hárítanak át, még közvetett formában sem a vadászatra jogosultakra.

5. A Ptk kodifikációja során született szabályozási verziók

Az új Ptk. kodifikációja során felvetődött, hogy a vadütközések körében tapasztalt eltérő bírói gyakorlat miatt, tisztább megoldás volna visszaállni a korábbi szigorúbb felelősségi szabályokra (Evt.).³⁸ Az elfogadott, de hatályba nem lépett új Ptk. a koncepcióban meghatározottak ellenére, változatlan tartalommal vette át a Vtv. vonatkozó rendelkezéseit.³⁹

Az új Ptk. Javaslat meglepő fordulatot hozott. Olyan szabályozás került bele, mely egyetlen eddigihez sem hasonlít.

6:561 § A vadon élő állat által okozott kárért való felelősség:

(1) A vadon élő állat által okozott kár megtérítéséért az a vadászatra jogosult tartozik felelősséggel, akinek a vadászterületén a

ütközés miatti károk megtérítésére a vadászatra jogosult nem köteles. Urteil vom 24. April 2001, AZ: 11 O 722/00

³⁷ - ha 3 éven belül átlagosan az érintett egy kilométeres szakaszon évi egy vadütközés történt szörmés vaddal (OLG Braunschweig, Urteil vom 24.06.1998 - 3 U 30/98.),

- legfeljebb 3 vadütközés történt 1 - 1,2 kilométeres szakaszon belül évente, amiből 1 szörmés és 2 szárnyas vaddal való ütközés (LG Stade, Urteil vom 19.02.2004 - 3 O 234/03.),

- nincs felelősségre vonhatóság a tábla hiánya miatt, ha az érintett 1-1,2 km-es szakaszon bár 4 vadütközés történt 3 éven belül, de ebből kettő szárnyasvaddal, 2 szörmés vaddal, mert az érintett szakasz nem minősül vadveszélyesnek. (LG Bielefeld, 25.01.2008 - 2 O 465/07).

³⁸ A Magyar Közlöny 2003-ban megjelent különszáma „Az új polgári törvénykönyv koncepciója” tartalmazta e felvetést.

³⁹ GÁRDOS Péter (szerk.): *Kézikönyv az Új Polgári Törvénykönyvhöz*. COMPLEX Kiadó Kft. Budapest, 2009. 862. p.

károkozás történt. Ha a károkozás nem vadászterületen történt, a kárért az a vadászatra jogosult tartozik felelősséggel, akinek a vadászterületéről a vad kiváltott.

- (2) A vadászatra jogosult mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt ellenőrzési körön kívül eső elháríthatatlan ok idézte elő.

Indoklasként e paragrafushoz röviden csak annyit fűznek, hogy a klasszikus polgári jogi felelősségi szabályokat „*apróbb változtatásokkal*” emeli át a Javaslat, míg a felelősségi logikát mellőző, kártelepítő szabályokat továbbra is a közjogi törvényben hagyja. Az indoklásból az legalább leszűrhető, hogy a mezőgazdaságban, erdőgazdálkodásban okozott károkért való felelősség szabályanyaga maradt a Vtv.-ben.

A normaszövegből nem derül ki, hogy az milyen kárkörre terjed ki, csak következtetni tudunk, a fentebb leírtak alapján arra, hogy a mezőgazdálkodáson és erdőgazdálkodáson kívül okozott károkra vonatkozik.

Gyakorlott szem számára rögtön feltűnik, hogy *nem vad*, hanem *vadon élő állat* által okozott károkról szól, és *kimaradt a tényállásból az is, hogy annak kell a kárt megtéríteni, aki a kárt okozó vad vadászatára jogosult*. Ez azt jelenti, hogy a vadászatra jogosult nem csak a vadak által okozott károkat köteles megtéríteni, hanem bármelyik vadon élő állat kártételét is (pl.: farkas, medve, stb.). Ez indokolatlan felelősséggel terhelné a vadászatra jogosultakat.

A (2) bekezdés mentesülési szabálya, idegen az eddigi szabályozástól és jogfejlődéstől. Nincs magyarázat arra, hogy mit érthetünk ellenőrzési kör alatt, a Vtv.-ben és a Ptk.-ban sem találunk alátámasztó rendelkezést, így az sem határolható be, hogy mi lehet az ellenőrzési körön kívül eső elháríthatatlan ok?

6. Következtetések

Az új Ptk. Javaslat vonatkozó szakasza minden korábbi szabályozástól, és a joggyakorlattól is idegen, mentesülési szabálya nem értelmezhető, összességében az nem előremutató.

A vizsgált területen érvényesülő gazdag bírói gyakorlat olyannyira heterogén, hogy eredményeit nem lehet átemelni a tételes jogi szabályozásba, sőt, tekintve a számtalan kivételt, még a jogegységi határozat meghozatala is megkérdőjelezhető.

A bemutatott német és osztrák példa azon az elvi alapon épült ki, hogy a vad uratlan jöszág, melynek hazai, újbóli bevezetése nem oldaná meg a problémákat⁴⁰, sőt feleslegesen felforgatná a „vad az állam tulajdona” alapon kiforrott dogmatikát. Ellenpéldaként viszont felhozható azokkal szemben, akik a vadásztársaságok kárfelelősségét az Evt.-ben szabályozott állapotokra kívánnák visszahelyezni. További ellenérvként szolgálhat, hogy a vadászati jog tartalmilag nem csak jogok, hanem köteleességek összessége, a jogosultak jelentős áldozatokkal járó vadgazdálkodást, természetvédelmi tevékenységet folytatnak⁴¹, továbbá - elkülönült Vtv. szabályok alapján - direkt felelősséggel tartoznak a mezőgazdasági és erdőgazdálkodási vadkárokért, ezek összességében épp elég terhet helyeznek a jogosultak vállára a vadászati jogért cserébe.

A kritika valójában nem is a jogi szabályozást, hanem a bírói gyakorlatot éri, ami folyamatosan változik, fejlődik, s már nem minden esetben, továbbá nem kizárólag a vadászatra jogosultat marasztalja.

Összességében, a hatályos jogi szabályozáson, azon túl, hogy az esetleg beépítésre kerül az új Ptk.-ba, nem szabad változtatni.

De miért is „félnek” a vadászatra jogosultak a vadütközés során keletkezett károk megtérítésétől? A megfelelő vagyoni hiánya miatt, vagy mert a legtöbbször jelentős kárösszeg kifizetése veszélyezteti a további működést. Félniük kell a károsultaknak is, hogy jogosan megítélt követelésük, fedezet hiányában, nem térül meg.⁴²

⁴⁰ Kimagasló színvonalú összefoglalást ad a vad uratlan joghelyzetéről és az abból fakadó elméleti kérdésekről *Kolosváry Bálint*, melyhez egyik tételesjogi alapként a vadászatról szóló 1883. évi XX. tc-t használja fel. Bár az érintett törvény hatálya alatt a vad uratlan jöszágnak minősült, mégis a vadászatra jogosult volt a kártérítésre köteles a vad által okozott károkért! *KOLOSVÁRY Bálint: Tanulmány a jogtörténet, magánjogi dogmatika és a tételes magánjog köréből.* A „STUDIUM” kiadása IV. Budapest, 1923.

⁴¹ HEJEL Péter: *Magunkra hagyatva* c. cikkében ennek egy szeletéről a következőképp ír: a vadászatra jogosultak a vadgazdálkodás körében számos olyan tevékenységet is kifejtenek melyek ösztársadalmi szinten is értékesek. Pl.: vad téli takarmányozása nem vadászható, védett fajnak is táplálékot nyújt, sertéspestis diagnosztikai minta vétele és beszállítása, rókák veszettség elleni immunizálásának követése ellenőrző mintavétellel, európai bölény visszatelepítésének kísérlete, védett rétek megóvása az elcserjésedéstől, szörmés, szárnyas ragadozók létszámának szabályozása, csökkentve a védett állatokra nehezítő predációs nyomást is, stb. In.: *Magyar Vadászlap* 2011. június 378. p. További számos, értékes gondolatot fogalmaz meg a vadászat társadalmi értékéről *Bencze Lajos: A vadászatról nem csak vadászoknak* című könyvében. TerraPrint Kiadó, Budapest, 1995.

⁴² Amennyiben a vadászatra jogosult nem önálló jogalany (földtulajdonosok vadászati közössége), még az igényérvényesítés is külön problémát okoz, kit, vagy kiket pereljen a károsult.

A vadütközések többségét nagyvad okozza, a károk mértéke jelentős, kevesebb a fácán, mezei nyúl miatti baleset, a károk kisebbek, személyi sérülések ritkák. Az autópályák, forgalmas autóutak mellett lévők még jobban kitettek a kockázatnak, mint a távolabb eső vadászterületeken vadászó jogosultak. A kárfelelősséget a vadászatra jogosultak egyenlőtlenül viselik.

A felvázolt problémákon a jogi szabályozás önmagában nem képes segíteni. Az államra való áthárítás sem megoldás, közvetetten úgyszintén a vadászatra jogosultak fizetnének.

Igazságos és hatékony megoldást jelentene, a potenciális károkozókat (vadászatra jogosultak) veszélyközösségként kezelni és egy önálló alapot létrehozni, melybe valamennyi vadászatra jogosult arányosan - terület, létszám, akár kilőhető vadszám, stb. figyelembe vételével – befizetne, és amelyből a károsultak ténylegesen megkapnák a kártérítést. Az alapot kezelhetné az Országos Magyar Vadászkamara, vagy az Országos Magyar Vadászati Védőegylet. Másik megoldás, a kötelező felelősségbiztosítás, de úgy, hogy a kockázatviselést nem profitorientált biztosító társaságokra bíznák, hanem biztosítási egyesület formájában működne, hasonlóan pl.: a Magyar Ügyvédek Biztosító és Segélyező Egyesületéhez.